

българитѣ, уреждали новата българска църква и избрали пръвъ бълг. екзархъ. Тука Цанко разбралъ, че първо българитѣ трѣбва да се отдѣлятъ и освободятъ отъ гърцитѣ, да си наредятъ добри училища и църкви, па тогава да мислятъ за освобождение отъ турцитѣ.

Презъ 1873 г. Цанко се завърналъ въ Габрово и донесълъ за прочитъ много вестници, книги, списания (български и френски). Той ги раздавалъ за прочитъ на другаритѣ си.

Цанко Дюзтабановъ и апостолитѣ Левски и Ангелъ Кънчевъ

Въ отсъствието на Дюзтабанова, докато билъ въ Цариградъ (1870—1872), великиятъ апостолъ *Василь Левски*, неговиятъ помощникъ Ангелъ Кънчевъ отъ Трѣвна и монахътъ Матей Миткалото отъ Преображенския манастиръ обикаляли Ловечъ, Севлиево, Габрово, Търново, Дръново, Елена, Лѣсковецъ и Горна-Орѣховица да основаватъ комитети и да готвятъ народа въ Търновския окръгъ за общонародно въстание. Цанко Дюзтабановъ не се срѣщалъ съ тѣхъ и не е могълъ да знае тѣхния планъ за освобождението на България.

Случката съ улавянето и обесването на Левски показвала, че народътъ още не билъ добре развитъ и просвѣтенъ, за да умѣе да пази своитѣ апостоли и водачи, да имъ се покорява, да ги слуша, когато тѣ го съветватъ и водятъ за добро. Затова и Цанко Дюзтабановъ се боялъ отъ пребрзани работи и казвалъ на младитѣ:

— Почакайте още малко да се просвѣти и засили въ науката неукиятъ нашъ народъ. Съ учението въ училището и чрезъ четенето на книги той ще закрепне по-добре, ще се окуражи, ще се въоръжи и ще добие опитъ да слуша водачитѣ си и да служи добре съ оръжието противъ враговетѣ.